

Чинна на сьогодні редакція Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» відносить повноваження із затвердження старостинських округів до компетенції рад об'єднаних територіальних громад (див. ст. 1, ч. 3 ст. 26 Закону № 280), так само, як і затвердження Положення про старосту.

Водночас, це не перешкоджає новообраним радам законно та якісно організувати діяльність старост на своїх територіях. Зокрема, з метою забезпечення належного представництва в органі місцевого самоврядування старостами всіх сільських населених пунктів відповідної територіальної громади, сільські, селищні, міські ради у рішенні про затвердження старост можуть визначити населені пункти або частину території територіальної громади, в яких представництво інтересів їх жителів здійснюється відповідним старостою.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. <https://decentralization.gov.ua/>
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Ладиченко В. В. Старости як посадові особи системи органів місцевого самоврядування в Україні: історико-правовий аспект / В. В. Ладиченко, Ю. П. Максименко // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2019. №2. С.8-17. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2019_2_3

УДК 338.244.47

Мельник Е.А.

кандидат філософських наук, доцент кафедри права і публічного управління, Вінницький державний педагогічний університет імені

М.Коцюбинського

Федченко Я.

здобувач вищої освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені М.Коцюбинського

СПРОМОЖНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА: ОСОБЛИВОСТІ ІСНУВАННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ

Незважаючи на наявність законодавчо передбаченого права вирішувати питання місцевого значення повною мірою, переважна більшість територіальних громад в Україні обмежені в цьому праві. Це є наслідком недостатності бюджетних коштів, відсутності необхідної інфраструктури, кваліфікованих кадрів тощо - все це призводить до того, що значна частина територіальних громад «левоу» частку питань місцевого значення не можуть вирішувати належним чином. Тобто, можна говорити про неспроможність територіальних громад.

Згідно з методикою формування спроможних територіальних громад, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України, спроможна територіальна громада - це територіальна громада сіл (селищ, міст), яка в результаті добровільного об'єднання здатна самостійно або через відповідні органи місцевого самоврядування забезпечити належний рівень надання послуг, зокрема у сфері освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, житлово-комунального господарства, з урахуванням кадрових ресурсів, фінансового забезпечення та розвитку інфраструктури відповідної адміністративно-територіальної одиниці» [4]. Складові поняття «спроможна територіальна громада» умовно можна поділити на дві групи: потенційні та функціональні. До потенційних належать наявність необхідної інфраструктури, наявність достатніх фінансових ресурсів та джерел їх утворення, наявність кваліфікованих людських ресурсів (кадрів), наявність певного обсягу повноважень у представницького органу місцевого самоврядування (місцевої ради), обраного громадою, наявність активно налаштованої частини територіальної громади, які беруть участь у вирішенні низки питань її життєдіяльності. Існування потенційних ознак спроможної територіальної громади часто може «не відчуватися» громадянами, які проживають на території відповідної громади, оскільки такі складові мають кількісні та якісні характеристики, які не завжди є

видимі для громадян. Однак, Їх варто розглядати як фундаментальні чинники здійснення ефективного місцевого самоврядування та забезпечення життєдіяльності громади [5].

До функціональних складових спроможної територіальної громади належить дієвий вплив активної частини територіальної громади на діяльність органу місцевого самоврядування та його посадових осіб, реальне вирішення переважної більшості питань місцевого значення, що належить до компетенції відповідної ради, у т. ч. й через надання низки публічних послуг членам територіальної громади. Це свідчить про те, що громада ефективно використовує не лише місцевий потенціал у вигляді майна, фінансів, людських ресурсів (кадрів), повноважень, але й інструменти впливу на органи місцевого самоврядування та їх посадових осіб, здійснює повноцінне місцеве самоврядування та забезпечує потреби мешканців відповідних населених пунктів. наявності у спроможних територіальних громадах достатніх фінансових ресурсів та джерел їх утворення сприяє бюджетна децентралізація, зокрема, зміни, внесені до Податкового та Бюджетного кодексів України, що суттєво змінили парадигму фінансування місцевого самоврядування: підвищення бюджетної та фінансової самостійності місцевих бюджетів, можливість ухвалювати місцеві бюджети навіть тоді, коли ще не ухвалено Державний бюджет України; створення механізму стимулювання громад до об'єднання та формування спроможних територіальних громад через перехід бюджетів об'єднаних громад на прямі міжбюджетні стосунки з Державним бюджетом України, наділення таких громад повноваженнями, які мають міста обласного значення; розширення дохідної бази місцевих бюджетів шляхом тощо. Сьогодні місцеве самоврядування в Україні є досить вмотивованим для того, щоб розвивати місцеву економіку, збільшуючи свою фінансову спроможність та задовольняючи потреби громад [5, 1].

Формування спроможних територіальних громад є важливим кроком впровадження реформ в Україні. Об'єднана територіальна громада є правонаступником всього майна, прав та обов'язків територіальних громад, що об'єдналися, з дня набуття повноважень сільською, селищною, міською радою, обраною такою об'єднаною територіальною громадою (частина 3 статті 8 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад») [2]. Саме з цих ресурсів фінансуватиметься діяльність новоствореної ОТГ, а також матимуть місце додаткові фінансові ресурси та джерела їх формування, серед них: податки, субвенції з державного бюджету України, збори та інші платежі тощо/

Для надання громадянам усіх необхідних послуг, спроможна територіальна громада повинна мати необхідну інфраструктуру: приміщення для розміщення персоналу відповідних служб та підрозділів виконавчих органів, людські ресурси (кадри) та ін. [3].

Усі інструменти місцевої демократії та способи впливу на органи місцевого самоврядування та їх посадових осіб є законними правами територіальних громад. Сьогодні їх існує півтора десятка, усі вони нормативно врегульовані на законодавчому та місцевому рівнях. Для того, щоб інструменти місцевої демократії та способи впливу членів територіальної громади на органи місцевого самоврядування та їх посадових осіб можна було ефективно використовувати, необхідно мати чітке уявлення про їх зміст та логіку використання

Таким чином, територіальна громада вважається спроможною, коли в результаті добровільного об'єднання вона здатна «самостійно або через відповідні органи місцевого самоврядування забезпечити належний рівень надання послуг, зокрема у сфері освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, житлово-комунального господарства, з урахуванням кадрових ресурсів, фінансового забезпечення та розвитку інфраструктури відповідної адміністративно-територіальної одиниці». Об'єднані територіальні громади мають чимало прав, інструментів демократії та

способів впливу на органи місцевого самоврядування та їх посадових осіб. Усі вони є нормативно врегульованими на законодавчому рівні. Для того, щоб їх ефективно використовувати, членам громади необхідно мати чітке уявлення про зміст та логіку їхнього використання.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 50-51, ст.572).
2. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015 року (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 13, ст.91).
3. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні (затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 року №333-р).
4. Методика формування спроможних територіальних громад (затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 08.04.2015 р. №214).
5. Формування спроможних територіальних громад. Практичний посібник (видання третє) // https://www.auc.org.ua/sites/default/files/library/otgbook3new_obgortka_i_blok.pdf
6. Успішна територіальна громада: будуємо разом / Бриль М., Врублевський О., Данчева О., У 77 Сеїтосманов А., Чубаров Е. — Харків : Видавничий будинок Фактор, 2018. — 128 с. ISBN 978-966-180-730-2

УДК 340(477):342.25

Сацюк І.О.

здобувач ступеня вищої освіти бакалавр, Вінницький державний педагогічний університет імені М.Коцюбинського

ПРОБЛЕМИ ЗАВЕРШАЛЬНОГО ЕТАПУ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ НА ПРИКЛАДІ ЛІТИНСЬКОЇ ОТГ

В Україні триває реформа децентралізації, метою якої є формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної влади для